

VISITATIE MARIAKERKE (SECUNDAIR ONDERWIJS)

Project 'Samenwerkende Vakken' (SAVA+) in de B-stroom met een kernteam van leerkrachten, flexibele werkvormen en projectvakken.

SCHOOLCONTEXT

- Secundair onderwijs, alle finaliteiten. In deze case ligt de focus op de B-stroom.
- Beleidsteam: directeur, beleidsmedewerker, leerlingenbegeleider
- Aantal leerkrachten: 90
- Aantal leerlingen: 500
- OKI-score: 2.72 (80 GOK-uren)

INHOUD

Samenvatting.....	1
Wat is de aanleiding?	12
2022-2023: een crisis-schooljaar in de B-stroom als kantelmoment.....	2
Kleinschalig SAVA-project in 1B	3
Inspiratie uit de lagere school en het buitengewoon onderwijs.....	3
Waar wil de school op inzetten?.....	4
SAVA+ past in de totale schoolvisie die gericht is op duidelijke regels, verbinding en dialoog	4
Implementatie van SAVA+ in het schoolbeleid vraagt extra middelen.....	8
Wat doet de school concreet?	9
SAVA+: Samenwerkende Vakken +	9
Sterk team: de 'juiste' leerkrachten selecteren, ondersteunen en gericht professionaliseren	14
Evaluatie van het project op basis van pedagogische indicatoren	17
Tip van de school.....	17

SAMENVATTING

Visitatie Mariakerke implementeerde een nieuwe aanpak in hun B-stroom, met de naam SAVA+. SAVA staat voor 'Samenwerkende Vakken'. Dit project ontwikkelde de school zelf na aanhoudende negatieve ervaringen met lesgeven in de klasgroepen van de B-stroom. Het betrokken lerarenteam trok aan de alarmbel en kreeg hulp van o.a. het schoolbestuur en Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Zo vonden ze samen de veerkracht om er weer voor te gaan, maar dan wel op een heel andere manier: samen voor de klas, in kernteams, met een focus op activerende werkvormen en verbinding. De traditionele structuren die er voordien waren van aparte vakken, lessen met 50 minuten en andere vakleerkrachten voor elk vak, werden doorbroken. Daarvoor staat de '+' in SAVA+: het is méér dan alleen projectvakken waar verschillende vakken samenkomen, het is een heel nieuwe pedagogisch-didactische aanpak. Ten eerste bouwt Visitatie Mariakerke aan een verbindend klas- en schoolklimaat.

De SAVA+ werking zet extra in op hechte leerkracht-leerling relaties: de leerlingen krijgen les van een kernteam van vier leerkrachten. Ook methodieken van herstelgericht werken zoals proactieve cirkels tijdens het klasuur dragen bij aan een verbindend klasklimaat, net als het werk van de taalverantwoordelijke, de brugfiguur en de leerkrachten zelf, om de diverse achtergronden die op school samenkomen met elkaar te verbinden en diversiteit te waarderen.

Daarnaast maken activerende didactische werkvormen deel uit van de kern van SAVA+: elke namiddag doen de leerlingen aan projectwerk in flexibele en activerende werkvormen. Ook het doordacht omgaan met infrastructuur en inrichting dragen bij aan verbinding en effectief klasmanagement: de vier klasgroepen van de B-stroom die in de SAVA+ werking les volgen, zijn samengebracht op één verdieping. Zo vormen zij samen één gemeenschap. De deuren van de klaslokalen staan open, er zijn prikkelarme time-in ruimtes voorzien in de klaslokalen, en ook time-out plekken in de gang en in de hal. Leerkrachten kunnen op die manier veel preventiever omgaan met ongewenst gedrag door snel in te grijpen en gebruik te maken van de time-in en time-out ruimtes op hun verdieping.

Tot slot wordt er extra ingezet op duidelijkheid en structuur om een veilig klas- en schoolklimaat te creëren. Structuur wordt versterkt door te werken met een visuele dag- en weekplanning en door al het schoolmateriaal te voorzien op vaste plaatsen in de klas. Ook de negen schoolregels en bijbehorende procedures dragen bij tot een veilig klas- en schoolklimaat. Vooral tijdens de Gouden Weken, de eerste weken van het schooljaar, wordt veel aandacht besteed aan deze schoolregels: waarom zijn deze regels belangrijk? Wat wordt precies van de leerlingen verwacht? Wat zijn de gevolgen als ze de regels overtreden? Naast de schoolregels stellen de leerlingen en leerkrachten ook samen klasafspraken op via groepsdynamische activiteiten, om een goede basis te leggen voor het samen leren en samenleven, de rest van het schooljaar.

Wat is de aanleiding?

2022-2023: een crisis-schooljaar in de B-stroom als kantelmoment

De manier waarop leerkrachten in de B-stroom klasmanagement hanteerden, kwam steeds meer onder druk te staan bij een alsmaar diverser leerlingenpubliek met bv. leerlingen type 3 (gedragsproblematiek) die nog niet gediagnosticeerd zijn, leerlingen die instromen uit het vierde of vijfde leerjaar lager onderwijs en leerlingen die in het Nederlands zeer taalzwak zijn. Bovendien tikt de school zeer hoog aan op alle SES-kenmerken. In hun visietekst vatten ze de aanleiding als volgt samen:

- (1) de grote diversiteit aan instapcompetenties wat klasvaardigheden betreft,
- (2) de grote diversiteit aan instapcompetenties wat leervaardigheden betreft,
- (3) een grotere groep leerlingen met een (complexere) zorgvraag en
- (4) slechte resultaten op pedagogische indicatoren (leerlingen komen te laat, leerlingen worden uit de les gezet, leerlingen belanden in tuchtprocedure, enzovoort) en op leerresultaten

Het gevolg van deze diverse instroom was dat leerkrachten veel moeilijkheden ervaarden om de hele groep tot leren te brengen.

“Onze leraren wisten het gewoon niet meer: Wat moeten we doen met het standaard arsenaal aan klasmanagement methodieken met deze groep leerlingen? En we hadden er eigenlijk geen antwoord op. We konden onze leerlingen niet meer tot leren brengen, daar ging het eigenlijk over.” (directeur)

Leerlingen keerden zich volledig af van de school, keerden zich af tegen de leerkrachten en tegen elkaar. Dat uitte zich in conflicten, in agressief gedrag, in te laat komen, spijbelen, en bijgevolg in veel tuchtprocedures en schorsingen. Tot leerkrachten het midden schooljaar 2022-2023 niet meer zagen zitten en uitval dreigde. Verandering was dus noodzakelijk.

“Veel leerlingen werden buitengezet, geraakten in tucht waardoor ze soms definitief uitgesloten werden. Er waren heel veel conflicten in de klas, buiten de klas, op de speelplaats. En een conflict, dan spreken wij echt over erop slaan en doorslaan. Niet over een keer roepen tegen elkaar. Het gaat echt over heel zware conflicten. Dus we hebben zeer snel actie moeten ondernemen en moeten besluiten om het anders te organiseren.” (directeur)

Het hele schoolteam kwam samen over hoe ze deze crisis konden aanpakken om het einde van het schooljaar te halen, en over wat ze in het nieuwe schooljaar anders konden doen. Ze sloegen een noodkreet uit naar het schoolbestuur. Het schoolbestuur stuurde pedagogisch begeleiders, leerondersteuners en betrok ook Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

“We hebben die periode met een hele grote groep samen gezeten rond dit probleem. Met pedagogisch begeleiders erbij, met heel het schoolbestuur erbij. We hebben heel veel hulp gekregen vanuit verschillende kanten omwille van onze noodkreet: ‘Het lukt niet meer. Help ons.’ En in de eerste plaats heeft het schoolbestuur gezegd: ‘Oké, we gaan jullie helpen.’ [...] En toen zijn we een beetje out of the box gaan denken: Hoe kunnen we met die groep leerlingen toch aan de slag gaan en ze tot leren brengen?” (directeur)

Kleinschalig SAVA-project in 1B

De naam SAVA komt voort uit een project dat de school reeds deed in het eerste jaar van de B-stroom sinds schooljaar 2021-2022: Samenwerkende Vakken. SAVA hield in dat er vakoverschrijdend en projectmatig werd gewerkt voor enkele vakken. Van co-teaching was toen nog geen sprake, maar leerkrachten werkten wel samen projecten uit waarbij ze werkten rond hetzelfde thema. Bijvoorbeeld een leerkracht Nederlands en een leerkracht MAVO die samen een project uitwerkten rond ‘de bibliotheek’. De ervaringen over dit project waren positief en het schoolteam zag daarom potentieel in het uitbreiden van dit project.

Inspiratie uit de lagere school en het buitengewoon onderwijs

Leerkrachten en leden van het beleidsteam gingen op schoolbezoeken in het lager en het buitengewoon onderwijs om inspiratie op te doen op pedagogisch en vakinhoudelijke vlak voor hun nieuwe aanpak. Zo zagen ze in het lager onderwijs bijvoorbeeld veel flexibele werkvormen en kwamen ze op het idee om af te stappen van een strak uurrooster van 50 minuten per les met voor elke les een andere leerkracht. Daarnaast zagen ze in het buitengewoon onderwijs time-in en time-out ruimtes waar leerlingen zowel in de klas als buiten de klas prikkelarme ruimtes hebben om te werken. Ook dat bracht hen op ideeën.

“Ik denk dat dat echt nodig was om naar buiten te gaan. Om die mindset te creëren om echt out of the box nieuwe dingen te creëren. Anders gingen we misschien een veredelde versie gemaakt hebben van wat we al deden.” (beleidsmedewerker)

Waar wil de school op inzetten?

SAVA+ past in de totale schoolvisie die gericht is op duidelijke regels, verbinding en dialoog

De SAVA+ werking werd geïmplementeerd in de B-stroom waar reeds, net zoals in de hele school, wordt gefocust op een verbindend schoolklimaat met duidelijke regels en procedures. Daarnaast zet Visitatie Mariakerke vanaf de start van het schooljaar sterk in op verbinding via een wekelijks klasuur, groep bevorderende activiteiten tijdens de Gouden Weken en aandacht voor meertaligheid en diversiteit. Ook met hun beleid rond herstelgericht werken versterken ze proactief en curatief de relaties tussen leerkracht en leerling en tussen leerlingen onderling. Deze focus op verbinding wilde Visitatie Mariakerke behouden in hun nieuwe aanpak, maar er was méér nodig. Daarom werden de krachtige elementen uit hun beleid behouden en werd daarbovenop het SAVA+ project geïmplementeerd.

“Proactieve cirkels en herstelgericht handelen zit eigenlijk ingebakken in onze school. Ook in andere groepen (dan de B-stroom) wordt dat zeer veel gedaan. Dit SAVA+ project past in de totale visie van de school, waar verbindend en herstelgericht werken eigen is.” (beleidsmedewerker)

“We merken dat we door aan verbinding te doen veel minder problemen hebben in de klas. Leerlingen leren met elkaar praten, leren met de leerkracht praten, leren dat ze bij ons terecht kunnen met een probleem of met gelijk wat. En we hopen dan dat wanneer ze in een conflictsituatie terecht komen, dat ze dan eerst naar ons komen vooraleer ze hun vuisten bovenhalen. En meestal is dat ook zo. Dan kunnen we al een herstelgesprek organiseren nog voor het echt ontploft.” (directeur)

Schoolregels en klasafspraken

Visitatie Mariakerke heeft negen schoolregels die overal in de school zichtbaar zijn, onder meer op de kافت van de agenda's van de leerlingen (fig. 1). Deze schoolregels worden ingeoefend vanaf de start van het schooljaar tijdens de Gouden Weken. Bovendien stelt elke klasgroep gedurende deze weken samen klasafspraken op (fig. 2). Leerlingen gaan creatief aan de slag om deze klasafspraken en schoolregels te verankeren.

Fig. 1. Schoolregels

Fig. 2. Klasafspraken

Twee schoolregels gaan over de schoolagenda: 'ik breng mijn agenda mee naar school' en 'ik geef mijn agenda af als die wordt gevraagd'. De directie benadrukt de agenda als pedagogisch communicatiemiddel. Leerlingen kunnen op basis van de procedures over het al dan niet volgen van de regels, een waarschuwing krijgen voor gedrag. Die wordt genoteerd in de agenda. De leerkracht noteert in dat geval bij de pagina 'Mijn gedrag is niet oké': de datum, een korte omschrijving van het incident, en de naam van de leerkracht. Deze nota moet worden getekend door de ouders. Bij vijf gedragswaarschuwingen volgt er een gesprek met de leerling, een telefoon naar de ouders, een sanctie voor de leerling en moet de leerling nablijven. Bij tien waarschuwingen geldt hetzelfde, maar krijgt de leerling ook een strafstudie. Bij vijftien waarschuwingen volgt er een dag schorsing. Leerlingen die het moeilijk hebben om hun gedrag te verbeteren, krijgen een volgkaart. Deze kaart moeten ze elk lesuur laten evalueren door de leerkracht, die kan aangeven of het gedrag van de volgkaart al dan niet is gelukt via +, +- of -. Maar niet alleen ongewenst gedrag wordt opgevolgd, ook gewenst gedrag wordt beloond. Wanneer een leerling zich bijvoorbeeld erg behulpzaam opstelt, kan de leerkracht een positieve nota geven in de agenda op de pagina 'Goed gedaan!'. Bij tien positieve nota's kan de leerling een cadeautje afhalen bij de leerlingenbegeleider. In plaats van een positieve nota kunnen leerkracht en leerling er ook samen voor kiezen om een negatieve nota te schrappen.

Pedagogisch opvolgsysteem: procedures bij ongewenst gedrag

Per schoolregel heeft Visitatie Mariakerke procedures uitgewerkt om deze te handhaven. Tijdens de Gouden Weken worden de regels geoefend en leren de leerlingen van elke regel waarom die belangrijk is. Vervolgens worden hen ook de gevolgen duidelijk gemaakt: wat als de leerling de regel niet volgt? Het kader met procedures (tabel 1) geeft leerkrachten bovendien houvast om leerlingen attent te maken om de regels te volgen en om te reageren wanneer leerlingen de regel niet volgen. Bijvoorbeeld:

	 "Ik ben op tijd in de les".	 "Ik reageer rustig en beleefd tegen iedereen."
Waarom vinden we dit belangrijk? Wat is ons doel?	• volledige lestijd lesgeven • rustige lesstart • geen onderbreking	• vorm van respect • basis om te leren • basis om te communiceren
Hoe kunnen we dit positief stimuleren?	• zelf op tijd zijn • op tijd starten • lokaalwijzigingen doorgeven • waarom-vraag gebruiken	• zelf rustig reageren • zelf beleefd blijven
Wat als een leerling de regel niet volgt?	• laatkomers aanspreken • schoolagenda vragen • nota "te laat" schrijven	• waarschuwing gedrag / strafstudie • altijd een gesprek leerkracht-leerling • hulp nodig? -> Leerlingenbegeleiding • onmogelijk om les te geven? -> leerlingenbegeleiding
	 "Ik werk mee aan een goede les."	 "Ik spreek Nederlands op school."
Waarom vinden we dit belangrijk? Wat is ons doel?	• basis om te leren	• taal die iedereen begrijpt • kansen verhogen
Hoe kunnen we dit positief stimuleren?	• Duidelijke verwachtingen • Duidelijke doelen • Interessante werkvormen • Afstemmen op beginsituatie	• Waarom uitleggen
Wat als een leerling de regel niet volgt?	• Gesprek met leraar (sanctie?) • Onmogelijk om les te geven? -> leerlingenbegeleiding	• Leerling aanspreken • Blijvend? -> waarschuwing gedrag

Tabel 1. Schoolbrede regels en procedures.

“Ja, naar klasmanagement toe zijn er heel duidelijke regels. Heel duidelijke afspraken die door ieder teamlid gehanteerd worden. En leerlingen kennen die zeer goed. Daar hebben ze heel hard op ingezet in het begin van het schooljaar. Leerlingen weten, als ze die regel overtreden, dan volgt er dit.” (beleidsmedewerker)

Volgens de procedures omtrent ongewenst gedrag, kunnen leerlingen sancties krijgen. Deze sancties worden bepaald samen met de leerlingenbegeleiding volgens het vierlademodel voor gedragsbeleid van D'Aes (2019), figuur 3.

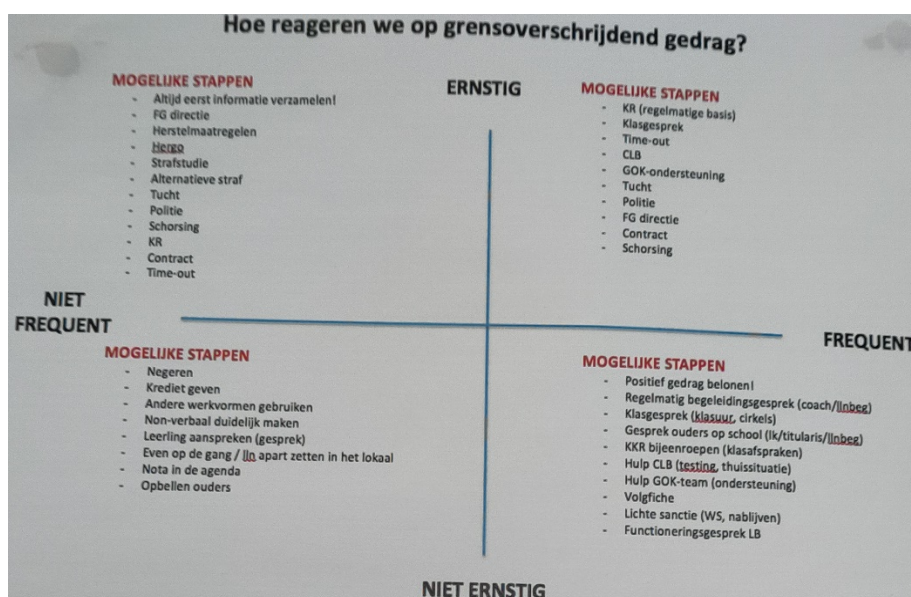

Fig. 3. Vierlademodel D'Aes toegepast in Visitatie Mariakerke.

Het vierlademodel van D'Aes (2019) is een kader voor het opvolgen van gedrag dat rekening houdt met de ernst en de frequentie van ongewenst gedrag. Twee assen (ernst en frequentie) onderscheiden vier 'lades': (1) niet ernstig niet frequent ongewenst gedrag, (2) niet ernstig maar wel frequent ongewenst gedrag, (3) ernstig maar niet frequent ongewenst gedrag, en (4) ernstig én frequent ongewenst gedrag. Hoe de leerkracht in elk van deze vier lades mogelijk kan reageren, vulde Visitatie Mariakerke zelf in (fig. 3).

Verbinding: Gouden Weken en klasuur met proactieve cirkels

In het begin van het schooljaar zet Visitatie Mariakerke sterk in op de Gouden Weken. Tijdens deze weken werkt elke klasgroep samen met de titularis en co-titularis rond het inoefenen van de klas- en schoolregels, en doen ze groepsverbindende activiteiten. In de Gouden Weken wordt de toon gezet voor een verbindend klas- en schoolklimaat. Leerlingen gaan dan op teambuilding, op uitstap rond verbindende communicatie, op sportdag, enzovoort. Zo leggen ze de basis voor de rest van het schooljaar in een verbindend klasklimaat maar met duidelijke regels en grenzen. De bovenste verdieping in het schoolgebouw, die volledig voor de B-stroom voorzien is, wordt warm aangekleed met positieve boodschappen in verschillende talen, met eigen muzisch werk van de leerlingen en met alle verjaardagen (fig. 4).

Fig. 4. Positieve inkleding B-stroom verdieping.

Tot slot begint elke klasgroep de week samen met de klastitularis in een klasuur. Het klasuur dient om af te toetsen hoe het met iedereen gaat en hoe de dynamiek zit in de klasgroep. Zo kunnen er zaken uitgepraat worden en kan de week met een schone lei van start gaan. Het klasuur kan een verbindende activiteit zijn zoals een klasontbijt, maar bestaat meestal uit een proactieve cirkel. Daarnaast heeft de school een brugfiguur die in het tweede middelbaar een studiekeuzetraject doet met leerlingen. Tijdens het klasuur wordt er aandacht besteed aan interesses en talenten van leerlingen met het oog op het maken van een studiekeuze. De brugfiguur gaat hierover met elke leerling individueel in gesprek.

“Het is vaak cirkelen dat we daar doen, van hoe is de week geweest? Iemand die iets kwijt wil, daarmee babbelen. Je merkt dan wel hoe de dynamiek zit. Want er zijn leerlingen die in thuissituaties zitten die je niet wilt meemaken. Die hebben soms een heel turbulent weekend achter de rug, en daarmee dat het klasuur op maandag het eerste lesuur ligt. Zodat we even kunnen gaan zitten en dat ze hun ei kwijt kunnen om de week te kunnen starten. In het tweede jaar doen we dat anders vanaf de paasvakantie, dan starten we met een studiekeuzetraject tijdens het klasuur. Dan gaat het over wat ze volgend jaar willen doen.” (leerkracht)

Herstelgericht werken

Ten eerste maken de proactieve cirkels die voornamelijk tijdens het klasuur plaatsvinden, deel van het preventieve luik van herstelgericht werken. Daarnaast staat herstelgericht werken ook centraal om problemen op een relatiegerichte manier aan te pakken. Bij een conflict of incident wordt er gehandeld volgens het vierlademodel en de schoolbrede procedures (zie hoger). Daarnaast zet Visitatie Mariakerke in op het herstellen van relaties wanneer die zijn beschadigd door het conflict of incident. Dat kan gaan over leerkracht-leerling relaties of over relaties tussen leerlingen onderling. In dat geval vindt er een herstelgesprek plaats. Het herstelgesprek wordt steeds voorbereid samen met de leerlingenbegeleider.

“Dan is er een gesprek met mij om een herstelgesprek voor te bereiden. Ik luister naar wat de leerling zegt en dan luister ik ook naar het verhaal van de leraar. Maar de leraar komt altijd als ze uit de les gezet zijn, bij mij om te controleren of ze hier geweest zijn én om te luisteren naar het verhaal van de leerling. 70% van de voorbereiding voor de herstelgesprekken verloopt goed. Dan stuurt de leerling een Smartschoolbericht naar de leerkracht om een herstelgesprek te plannen of omgekeerd, of ze zoeken elkaar op. Maar in die andere 30% zijn de leerlingen echt heel boos, of is de leerkracht heel kwaad en dan moet daar ofwel wat tijd over gaan, ofwel moet dat samen gepland worden. Bij startende collega's doe ik altijd de eerste 2 à 3 gesprekken samen.” (leerlingenbegeleider)

Ook wanneer de groepsdynamiek niet goed zit, wordt er herstelgericht gewerkt. In dat geval worden er herstelcirkels gedaan. In deze herstelcirkels krijgen alle leerlingen en leerkrachten om de beurt het woord en worden er afspraken gemaakt over hoe ze samen verder gaan als groep. Figuur 5 toont het resultaat van een voorbije herstelcirkel.

Voorbeelden van leerlingen die hierin staan zijn: ‘ik ga luisteren en opletten’, ‘ik ga niet meer duwen, ik ga niet agressief zijn’, en ‘ik zal respectvol zijn bij leerkrachten’. Voorbeelden van leerkrachten zijn: ‘ik beloof naar jullie te luisteren als het moeilijk is’, ‘ik ga proberen niet meer in discussie te gaan en elke les positief te starten met nieuwe kansen’, en ‘ik beloof om elke leerling beter individueel bij te staan waar nodig’. Dit ‘contract’ van hoe leerkrachten en leerlingen beloven om samen verder te gaan in de toekomst, wordt omhoog gehangen in de klas zodat leerkrachten er steeds terug naar kunnen verwijzen.

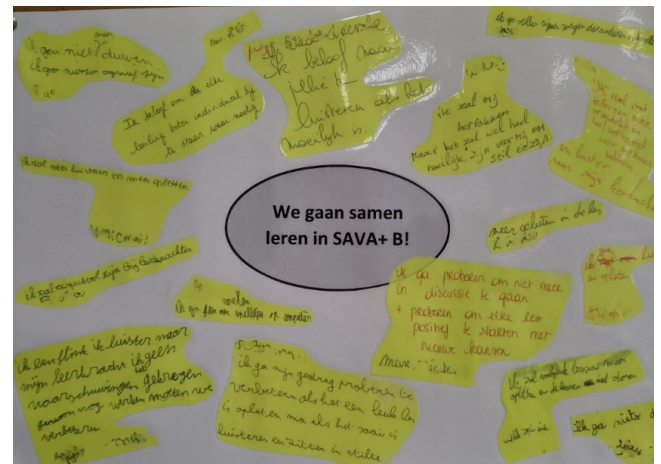

Fig. 5. Uitkomst herstelcirkel.

Implementatie van SAVA+ in het schoolbeleid vraagt extra middelen

Ondanks de vele inspanningen van de school op vlak van een verbindend schoolklimaat en duidelijke schoolregels, kwam er in de B-stroom nood aan verandering. Leerlingen waren niet meer gemotiveerd om op een traditionele manier les te volgen en vertoonden daar weerstand tegenover. Leerkrachten raakten eveneens gedemotiveerd om les te geven op die manier, en deze dynamiek resulteerde in een crisissituatie. Het SAVA+ project is er dus gekomen uit noodzaak maar werpt volgens de directie en de leerkrachten wel zijn vruchten af. Maar om het project succesvol in te bedden in de school, heeft het heel wat extra middelen gevraagd.

“We hebben in de B-stroom twee klasgroepen van 13 leerlingen. Met al die speciale kenmerken. De overheid zegt: twee klasgroepen, je krijgt er elk 32 uren voor. Maar als je een projectwerking wil doen en wil tegemoetkomen aan alle noden van die leerlingen, dan zetten wij daar 3 leraren op. En dan merken wij dat die leerlingen veel beter tot leren komen. Maar dat wil wel zeggen dat wij daar zowel in het eerste als in het tweede jaar 10 uren extra in investeren. Dus eigenlijk kost dit project ons als school 20 uren extra. Die we ergens anders uit de school moeten weghalen, uit onze doorstroom en dubbele finaliteit. Wat ook zijn gevolgen heeft in die groepen natuurlijk... We hebben daar groepen moeten samen zetten die eigenlijk niet samen horen om uren te genereren om dit project te ondersteunen. En daar bovenop steken we onze GOK-uren daar ook nog in. Anders heeft het project geen kans op slagen.” (directeur)

Ondanks dat het project heel wat extra middelen vraagt, is het dat volgens de directie en het SAVA+ team wel waard. De SAVA+ werking zal blijven en verder worden verankerd in het schoolbeleid.

Wat doet de school concreet?

SAVA+: Samenwerkende Vakken +

De kleinschalige SAVA werking van 2022-2023 breidde de school in 2023-2024 verder uit met de inspiratie die ze opdeden in het lager en buitengewoon onderwijs: flexibele werkvormen, vaste klasleerkrachten (i.p.v. vakleerkrachten) en time-in/time-out ruimten. Dit resulteerde in een nieuwe manier van werken: SAVA+ waarbij de focus ligt op een zachte overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs. Het schoolteam werkte een visietekst uit voor SAVA+, gebaseerd op twee componenten: (1) het pedagogische: 'hoe gaan we een veilig leer- en leefklimaat realiseren?', en (2) het inhoudelijke: 'wat gaan we leerlingen aanleren en hoe pakken we dit aan?'

(1) Leer/leefklimaat.

B-stroom samen op één verdieping onder leiding van 'kernteams' en 'schilteams'

Ten eerste creëerde de school eigen ruimtes op de bovenste verdieping voor alleen de leerlingen van de B-stroom. Daar krijgen vier klasgroepen, twee klassen 1B en twee klassen 2B, les van een kernteam van leerkrachten: een kernteam van vier leerkrachten voor 1B en een kernteam van vier leerkrachten voor 2B. Dat maakt dat de leerlingen altijd op dezelfde plek les krijgen, en van dezelfde vier leerkrachten. Dat zorgt voor een cocon als veilige zone die kan (her)ingericht worden naargelang de projecten en noden en waarin leerlingen geen extra prikkels krijgen van leerlingen uit andere richtingen en graden.

"De rust boven is een enorm verschil met vorig jaar. Die zitten daarboven en er is daar een heel rustig werkklimaat, wat vroeger niet was. Er zijn altijd leerkrachten die alle leerlingen kennen bij naam, dat zorgt enorm voor een cocon maar ook voor controle." (leerlingenbegeleider)

De structuur van het team ziet er als volgt uit (fig. 6):

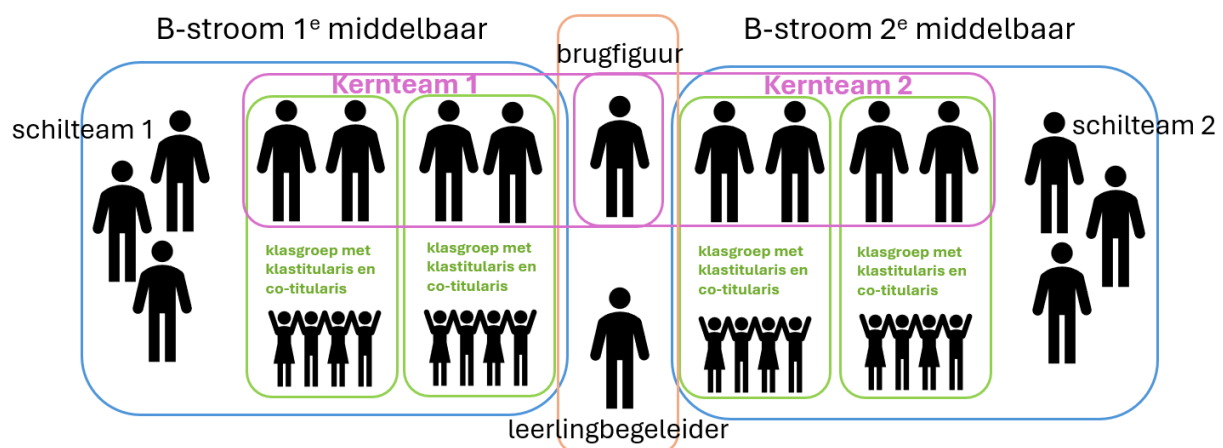

Fig. 6. Structuur klasgroepen B-stroom in SAVA+.

Elke klasgroep heeft een titularis en een co-titularis uit hun kernteam. Het kernteam van vier leerkrachten geeft alle basisvakken aan deze twee groepen leerlingen: wiskunde, Nederlands, Frans, Engels, natuurwetenschappen, MAVO. Daarnaast hoort bij elk kernteam ook een schilteam van drie leerkrachten, waaronder bijvoorbeeld de leerkrachten lichamelijke opvoeding en muziek. Het schilteam bestaat uit leerkrachten die maar enkele uren lesgeven aan deze klasgroepen. Tot slot zijn ook de brugfiguur en de leerlingbegeleider nauw betrokken bij dit project. De brugfiguur gaat bij elke leerling

op huisbezoek in het begin van het schooljaar om kennis te maken met de ouders, om het project uit te leggen en duidelijke verwachtingen te scheppen, en om ouders te helpen met digitale of financiële moeilijkheden. Bovendien neemt de brugfiguur deel aan het wekelijks overleg met elk kernteam en heeft wekelijks overleg met de leerlingenbegeleider. Ze bespreken onder meer begeleidingstrajecten voor leerlingen die vaker bij de leerlingenbegeleiding terecht komen. Met zijn kennis over de thuiscontext van de leerlingen helpt de brugfiguur om leerlingen beter te begeleiden, rekening houdend met hun context.

“Doordat we niet alleen met leerlingen werken, maar met heel het systeem, hebben we veel meer zicht op hoe leerlingen functioneren en verhoogt dat onze draagkracht. Het feit dat je hun thuissituaties kent bijvoorbeeld. Dan heb je veel meer impact op de leerling en op zijn leren. Dat is dus een indirecte winst op klasmanagement.” (beleidsmedewerker)

Bovendien wordt in deze teamstructuur verwacht dat de vier leerkrachten uit het kernteam alle lesuren aanwezig zijn: in de voormiddag geven ze individueel les in de basisvakken, in de namiddag geven ze samen les projectwerking samenwerkende vakken (zie later). Het doel van deze werkwijze is om leerlingen met een zo laag mogelijk aantal identificatiefiguren in contact te brengen en het vertrouwen tussen de leerlingen en de leerkrachten uit het kernteam te verhogen. Elke leerkracht uit het kernteam geeft met andere woorden (bijna) al zijn uren bij twee klasgroepen (ofwel de twee klasgroepen 1e jaar B-stroom, ofwel de twee klasgroepen 2e jaar B-stroom). Veel leerlingen in de B-stroom hebben te maken met een gevoel van anti-schools gedrag. Daarom is volgens het beleidsteam de inzet op verbinding in deze groepen een extra aandachtspunt.

“Eén van de grote problemen die wij hier op school kennen, is schoolonthechting. Gasten die te laat komen, die spijbelen, die niet graag naar school komen en in de verkeerde richting zitten. Dus als wij niet inzetten op die verbinding, dan verdwijnt elke motivatie om hier te zijn. Leerlingen komen vaak hier terecht, na al wat faalervaringen voordien, en die vragen zich af op school: ‘ja, wat kom ik hier eigenlijk doen.’ Als we dan niet inzetten op verbinding, dan wordt die schoolonthechting nog veel groter.” (beleidsmedewerker)

Leerkrachten die quasi fulltime aanwezig zijn, voeren daardoor een lesopdracht uit van ongeveer 30 uur in plaats van 22 uur. Dat is 8 lesuren meer dan wat een normale voltijdse lesopdracht is in het secundair onderwijs en vraagt dus veel van leerkrachten. Maar de vruchten die zij hiervan plukken, maken dat volgens hen helemaal waard. Door altijd samen aanwezig te zijn, hebben ze meer grip op het gedrag van leerlingen, zijn ze als team goed op elkaar ingespeeld, en kunnen ze situaties beter opvolgen.

“Het komt erop neer dat wij ons noodgedwongen hebben moeten organiseren zoals in het buitengewoon onderwijs, maar zonder middelen. Dus dat vraagt natuurlijk wel wat. Wij staan hier allemaal 30 uur in de praktijk met de leerlingen te werken. Maar het is plezant ook, het maakt het werk wel lichter op deze manier. [...] Wij staan per jaar maar met een kernteam van vier leerkrachten. De leerlingen hebben geen 13 verschillende leerkrachten meer, maar hebben vier leerkrachten die hier constant zijn. En absoluut, dat maakt dat ze zich beter gedragen. Als er wat rumoer is bij één van het team, dan gedragen ze zich anders wanneer ik ook binnenkom. Dan valt dat stil. Dus we ondersteunen elkaar op die manier waardoor klasmanagement voor iedereen haalbaarder wordt.” (leerkracht)

“In de namiddag staan wij met drie leerkrachten voor twee klassen. Dus als het met een bepaalde leerling niet goed gaat, dan kunnen wij die eruit nemen, een gesprek mee hebben. We hebben veel meer controle over de leerlingen. En structuur bij onze leerlingen is zó belangrijk. Dat kunnen we hen nu echt geven.” (leerkracht)

De SAVA+ leerlingen en leerkrachten gaan autonoom aan de slag op één verdieping die voorzien is van het nodige materiaal, een dag- en weekplanning, een gsm-hotel en meubilair dat flexibele klasopstellingen mogelijk maakt.

Om de leerlingen rust en structuur te geven, besteden leerkrachten aandacht aan het overlopen en visueel maken van dag- en weekplanningen. Elke maandag wordt de weekplanning overlopen tijdens het kluur: of er uitstappen zijn gepland, of ze materiaal moeten meenemen, enzovoort. Daarnaast wordt elke dag een dagplanning overlopen. Voor de SAVA+ projectwerking in de namiddag kijken de leerlingen op het bord in de hal in welke groep ze zitten en in welk lokaal ze moeten zijn (fig. 7). Dat zorgt voor duidelijkheid en daardoor is er rust in de gangen. Daarnaast geldt de afspraak om bij het binnenkomen in het klaslokaal de gsm in het gsm-hotel te steken (fig. 8). Dat is een manier om afleiding tijdens de les te voorkomen.

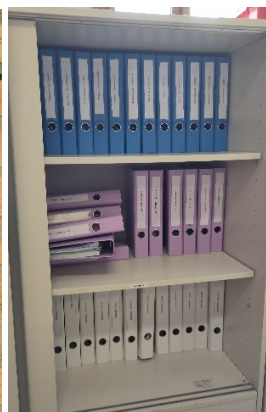
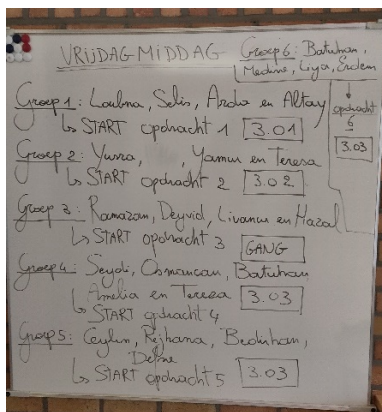

Fig. 7. Planning projectwerking **Fig. 8. Gsm-hotel.** **Fig. 9. Mappen per vak.**

Ten derde is al het materiaal dat leerlingen nodig hebben, aanwezig in de klas. Alles heeft zijn vaste plaats zodat het voor leerlingen duidelijk is waar ze hun pennenzak kunnen vinden, hun map, hun laptop, enzovoort. Leerlingen krijgen mappen per vak in een andere kleur. Deze mappen worden in de klas bewaard op een vaste plaats (fig. 9).

“Het doel achter dit project is: zoveel als mogelijk lesgeven, geen lestijd verloren laten gaan. En alle frustraties die leerlingen hebben zoveel mogelijk wegnemen. Dat gaat over frustraties omtrent hun boek mee hebben, hun balpen mee hebben bijvoorbeeld. Als een leerling iets nodig heeft, dan is het hier in het lokaal aanwezig.” (leerkracht)

Tot slot zijn er verschillende klasopstellingen die elk verschillende werkvormen mogelijk maken. Alle tafels zijn makkelijk verstelbaar en de klassen zijn voldoende ruim om snel en efficiënt de klasopstelling te veranderen afhankelijk van de noden en werkvormen. Flexibele klasopstellingen maken diverse werkvormen mogelijk om de aandacht van de leerlingen scherp te houden. Deze klasopstellingen hangen op foto omhoog aan de muur in de klas (fig. 10), en worden in het begin van het schooljaar geoefend. Wanneer de leerkracht kiest voor een werkvorm met een bepaalde opstelling, kunnen

leerlingen efficiënt alle banken verschuiven naar de gepaste opstelling om die werkvorm te ondersteunen.

“Wij doen in de namiddag bijvoorbeeld vaak de ene helft van de klas zelfstandig werk en de andere helft groepswork waar de leerkrachten instructie geven. En na een half lesuur wisselen. En de leerlingen weten perfect hoe ze de klas daarvoor moeten opstellen, hoe ze de banken moeten verzetten.” (leerkracht)

Time-in en time-out ruimtes

Om het uit de les gezet worden van leerlingen te verminderen, baseerde het SAVA+ team zich op wat ze in het buitengewoon onderwijs hadden gezien: time-in en time-out ruimtes. Een time-in ruimte is een hoek in de klas van waaruit de leerling de les kan volgen, maar volledig afgeschermd van de prikkels van de klasgroep (fig. 11). Een leerling kan daar gaan zitten om de les te volgen op eigen initiatief of op aanraden van de leerkracht. Daarnaast zijn er tafels en stoelen voorzien in de gang en in de hal die dienen als time-out ruimte (fig. 12). Wanneer een leerling te onrustig is in de klas, kan hij de taak maken in de time-out ruimte. Dat kan op initiatief van de leerling, of op vraag van de leerkracht.

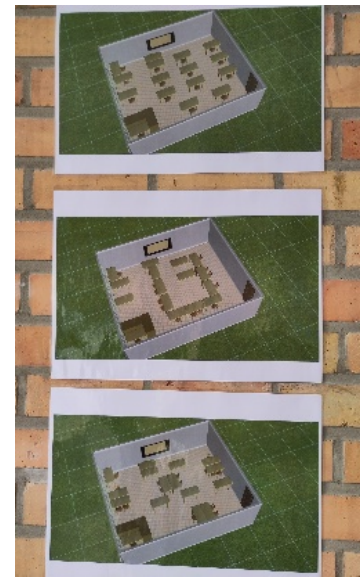

Fig. 10. Flexibele klasopstellingen.

Fig. 11. Time-in in de klas

Fig. 12. time-out in de gang

Net zoals in het buitengewoon onderwijs wordt het in time-in of time-out gaan niet gezien als sanctie, maar als ondersteunende maatregel zodat leerlingen zich toch op hun taak kunnen richten. Dat maakt dat leerlingen niet in weerstand gaan wanneer hen gevraagd wordt in de gang te gaan zitten als ze zich onrustig gedragen door de veelheid aan prikkels in de klas. Zo zetten leerkrachten proactief in op klasmanagement, worden escalaties vermeden en blijven leerlingen taakgericht bezig.

“Hier in de gang werken wil zeggen, de leerling is nog altijd bereid om aan de opdracht te werken maar het lukt meer in de klas. En dat is niet erg. Soms zeg ik: ‘Er gaat een opdracht komen’ en dan zegt er al één nog voor de opdracht begint, ‘Meneer, na uw uitleg, mag ik dan daar gaan zitten om aan die opdracht te werken?’ Dus die zien dat totaal niet als straf.” (leerkracht)

“Nu beginnen ze wel zelf de reflectie te maken: ‘Als ik mij daar ga zetten, dan ga ik inderdaad minder storen. Of dan kan ik even afkoelen.’ Je merkt aan veel dingen dat er minder weerstand is omdat we daar zo dichtbij staan. Er is veel minder weerstand naar ons toe.” (leerkracht)

Leerkrachten en directie zijn ervan overtuigd dat ze door deze manier van werken meer leerlingen aan boord kunnen houden op school. Leerlingen die anders via tuchtprocedures uiteindelijk geschorst waren geweest, of die in het buitengewoon onderwijs zouden belanden.

“Wij hebben leerlingen die anders in het buitengewoon zouden zitten, nu mee onder onze vleugels. Vorig jaar zou ons dat nooit gelukt zijn. We hebben er een paar die zeer duidelijk, binnen het systeem vorig jaar, al lang in een tuchtprocedure terecht waren gekomen. En nu, er zijn er die eens een dagje schorsing hebben omdat ze ook wel in ons sanctiesysteem sluipen, maar nooit op zo’n level dat het fout loopt. Omdat wij op deze manier meteen de kleine brandjes blussen.” (leerkracht)

(2) Wat gaan we ze aanleren en hoe?

Naast de pedagogische aanpak voor een veilig leer- en leefklimaat in SAVA+, stoelt SAVA+ ook op een didactisch inhoudelijk luik: op welke manier zullen we de leerlingen de te kennen leerstof aanleren? Ook dit didactische luik draagt immers bij aan effectief klasmanagement.

Projectwerking Samenwerkende Vakken

Tijdens het schooljaar 2022-2023 werd al in beperkte mate aan projectwerk gedaan en dat werd als succesvol ervaren om de leerlingen te motiveren. Daarnaast voelden leerkrachten aan dat het zeer moeilijk was geworden om leerlingen in de namiddag nog aan het leren te krijgen in een klassiek lessensysteem. Uit noodzaak werden leerlingen het jaar voordien in de cafetaria zelfstandig aan de slag gezet. Vanuit deze ervaringen besloot het SAVA+ team om in de voormiddag klassiek les te geven, maar de namiddag toe te leggen op projectwerking, coöperatief leren en zelfstandig werk. De leerkrachten uit de kernteams werken samen projecten uit waarin verschillende vakken worden gecombineerd en waarin wordt ingespeeld op de noden van de leerlingen. De focus is daarbij driedelig: (1) projectwerking: Leerlingen werken samen en vakoverschrijdend aan één project. (2) focus op het Nederlands: Veel leerlingen zijn taalzwak in het Nederlands. Daarom is een leerkracht uit het kernteam van 1B ook aangesteld als taalverantwoordelijke om in de projectwerking voldoende focus te leggen op taal. En (3) leren leren: Een leerkracht uit het schilteam werkt lesmateriaal uit rond zelfstandig leren leren. Binnen deze driedelige focus werkt het SAVA+ team volgens drie verschillende werkvormen: (1) *mastery learning* in hoekenwerk, (2) projectwerk en (3) carrousel. Door diverse werkvormen te gebruiken, bevordert Visitatie Mariakerke de motivatie van leerlingen: ze worden geactiveerd om samen te werken, om zich in te zetten voor een project, en de leerlingen worden begeleid op hun niveau. Doordat er bij deze werkvormen steeds drie leerkrachten aanwezig zijn per leerjaar van +- 26 leerlingen, is er veel begeleiding om de leerlingen zo goed mogelijk op hun niveau te ondersteunen.

Mastery Learning in hoekenwerk

Het idee van *Mastery Learning* is dat iedere leerling leert op zijn eigen tempo. Leerlingen werken individueel, op hun niveau aan hun leertraject. Dat doen ze in de vorm van een hoekenwerk met opeenvolgende taken.

Projectwerk

Ieder trimester wordt er een project uitgewerkt waar leerlingen gedurende enkele weken rond werken. Met het projectwerk zet SAVA+ in op de motivatie van leerlingen en op samen leren.

“De leerlingen hebben allemaal mensen uit een andere religie uitgenodigd hier op school. Toen moesten de leerlingen per twee de mensen interviewen. Bijvoorbeeld een interview met een pastoor.’ En ze moesten een filmpje maken en een geluidsopname die ze dan moesten uitschrijven. Dat is dus een combinatie van godsdienst, met Nederlands, maar ook techniek. Er zijn ook projecten rond gezondheid of EHBO geweest, koken ook.” (beleidsmedewerker)

Carrousel

Elke vrijdagnamiddag werken de leerlingen in groep in een carrousel. Drie leerkrachten uit het kernteam hebben elk een opdracht voorzien die leerlingen in groep kunnen maken, onder hun begeleiding. De leerlingen schuiven drie keer door zodat ze op het einde van de namiddag de opdrachten bij alle drie de leerkrachten hebben gemaakt.

Sterk team: de ‘juiste’ leerkrachten selecteren, ondersteunen en gericht professionaliseren

Gericht leerkrachten selecteren voor het SAVA+ project

Als randvoorwaarden voor het succes van dit project werden twee zaken meteen genoemd: een sterk team en de juiste infrastructuur. Een sterk team begint volgens de directie bij een nauwkeurige selectie van de betrokken leraren en een nauwkeurige teamsamenstelling. Er is een team nodig van mensen die gedreven zijn om er 100% voor te gaan en die zin hebben om intensief samen te werken. Ook voldoende overlegmomenten met het team zijn noodzakelijk. Aan de selectie van leerkrachten voor dit SAVA+ project ging veel voorbereiding vooraf. Alle leerkrachten die reeds lesgeven in de B-stroom kwamen op gesprek bij de directie. Enerzijds werd gevraagd of de leerkracht bereid was om in dit project te stappen en daar voluit voor te gaan. Anderzijds toetste de directie enkele vooropgestelde competenties af bij de kandidaat-leerkrachten. Deze competenties zijn: zin voor samenwerking, flexibiliteit, kunnen omgaan met kritiek, enthousiasme, volharding, geduld, relativeringsvermogen, communicatievaardigheden (verbindende communicatie), optimistisch zijn, structuur bieden aan leerlingen en organisatorisch sterk zijn. Bovendien werden leerkrachten gezocht met sterke pedagogische kwaliteiten. Waar leerkrachten soms in veel verschillende klasgroepen lesgeven in één vak, wordt hen nu gevraagd om verschillende vakken te geven in twee klasgroepen. Naast hun rol van vakdidacticus, wordt hun rol van opvoeder des te groter. Na de selectie werden twee kernteams en twee schilteams zorgvuldig samengesteld. Bovendien werden de kandidaten gevraagd met wie ze wel en niet wilden samenwerken voor dit project. Op basis daarvan werd de puzzel gemaakt. Dat maakt dat leerkrachten zeer goed op elkaar afgestemd zijn, op dezelfde lijn zitten en er volledig samen voor gaan. Frustraties kunnen ze snel uitpraten en hun projecten bereiden ze samen voor tijdens hun wekelijks kernteam overleg.

“Dan hebben we de eerste gesprekken gevoerd. Dat waren soms harde gesprekken: ‘Met wie wil je wel samenwerken? Met wie niet?’ Want we gingen naar een heel klein team gaan, met mensen die heel veel uren met elkaar in dezelfde groep zouden staan. Die moeten op elkaar kunnen rekenen. En dat blijkt nu ook een van de succesfactoren van het project nu te zijn, die samenwerking.” (directeur)

“Alles staat of valt met de mensen in het team. En het is een team van professionelen die hun job serieus nemen, die het voorbereiden van hun lessen serieus nemen. Geen één van de acht is zo één van die leerkrachten die ‘s morgens op school toekomt: ‘Ah ja, waar waren we ook alweer gebleven?’ Nee. Het zijn alle acht mensen die begaan zijn met hun job, die ‘s avonds voor ze in

hun bed kruipen weten wat ze gaan doen en hoe. En dat moet je hebben in zo'n team. Want vanaf je één iemand hebt in het team die niet zo is, dan valt alles in elkaar.” (leerkracht)

Leerkrachten ondersteunen in klasmanagement in grootstedelijke context

Het beleidsteam merkt dat lerarenopleidingen meestal niet gericht zijn op lesgeven in een diverse onderwijscontext in de B-stroom. Ze merken daarom dat vooral startende leerkrachten, maar ook leerkrachten die al lang geleden begonnen zijn in het onderwijs en een ander leerlingenpubliek gewoon zijn, het erg moeilijk hebben op vlak van klasmanagement. Ook op dat vlak is het belangrijk de ‘juiste’ leerkrachten te selecteren voor dit team: passen zij in deze diverse onderwijscontext? Om leerkrachten hierin te ondersteunen, organiseert de school professionalisering rond klasmanagement waar alle startende leerkrachten verplicht, andere leerkrachten vrijblijvend, naartoe komen. Ze werken dan vaak in intervisie rond concrete casussen.

“Voor klasmanagement is opleiding zeer cruciaal. En wij doen dat meestal intern, omdat we merken dat de opleiding die leraren krijgen vaak niet voldoende is om met onze doelgroep aan de slag te gaan. Er zijn zeer weinig mensen in de lerarenopleiding die kaas hebben gegeten van onze doelgroep en die weten hoe je daarmee moet omgaan. Dus wij bieden zelf intern opleiding om onze nieuwe collega's te ondersteunen. Wij werken met concrete cases: dit valt voor in de klas, wat doe je? En dan zeggen wij heel concreet: als dit voorvalt, kan je dat doen.” (directeur)

Gerichte professionalisering op basis van teamevaluaties

Op basis van een vooraf opgestelde vragenlijst, evalueert het SAVA+ team zichzelf, samen met directie. Dat deden ze al eens op 28 augustus 2023, net voor het project echt in werking trad maar de teams wel al volop samen aan de slag waren gegaan met de voorbereidingen. En dezelfde evaluatie deden ze nog eens op 16 oktober 2023 (fig. 13).

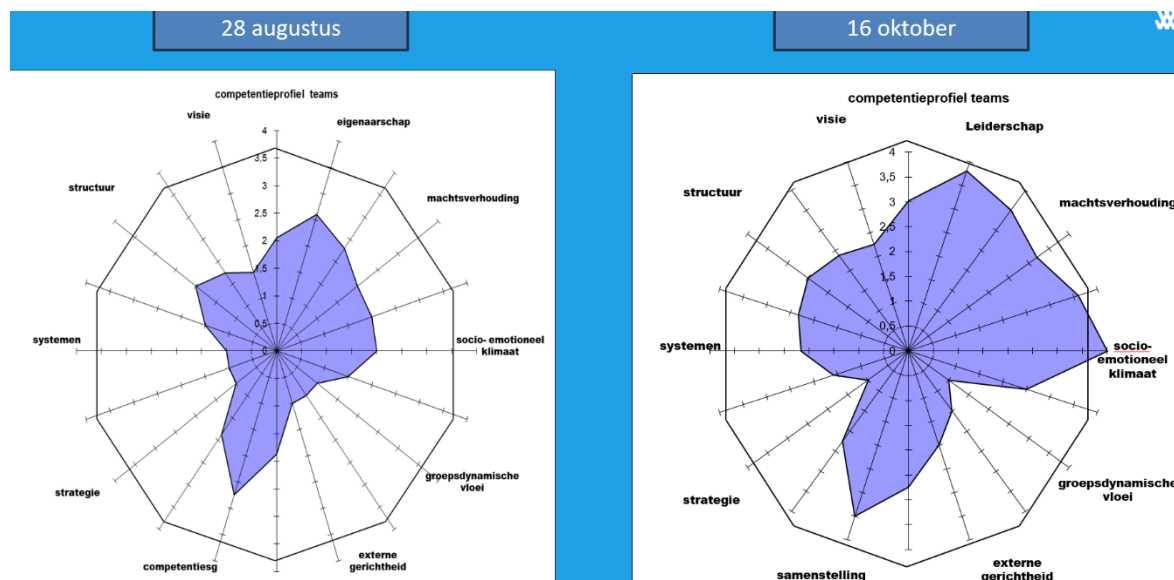

Fig. 13. Teamevaluatie SAVA+.

Daaruit blijkt dat het team sterk gegroeid is naar elkaar toe, op vlak van samenwerking: in het opnemen van leiderschap, een gezonde machtsverhouding, een socio-emotioneel klimaat met een aangename betrokken sfeer en waarin ook zorgen of frustraties constructief worden aangepakt. Ook op veel andere vlakken is het team erop vooruitgegaan: in het bieden van structuur en het uitwerken van systemen en het streven naar een duidelijke visie. Tijdens het bespreken van de evaluatie formuleert het team duidelijke doelen waar ze nog meer op willen inzetten. Bijvoorbeeld: ‘nog meer structuur bieden aan leerlingen’. Het beleidsteam noteert hoe zij de leerkrachten van het SAVA+ team hierin kunnen begeleiden. Bijvoorbeeld: ‘professionalisering aanbieden.’

Daarnaast blijft het team sleutelen aan verandering op basis van *evidence based practices*. Leerpunt heeft op basis van de [EEF toolkit ‘leren en lesgeven’](#)¹ enkele evidence based practices opgelijst die een hoge leerwinst hebben, een lage kost en een hoge evidentie. Onder leiding van de beleidsmedewerker worden deze *practices* overlopen met het team en bekeken hoe deze al in SAVA+ aanwezig zijn, of waar er nog mogelijkheden liggen (tabel 2).

Welke strategieën hebben hoge leerwinst, met lage kost en hoge evidentie? Evidence Based Practice – Leerpunt (2 tot 7)	In welke mate zijn die strategieën aanwezig in SAVA+? (1 tem 7)
Mastery Learning (5)	Nog meer in ‘graadleren’ werken (5)
Cooperative Learning (5)	Zit zeer sterk in de werking (7)
Één-op-één begeleiding (5)	Is vaak een middelenverhaal (3)
Feedback aan leerlingen (6)	Wordt op verschillende manieren geactiveerd (gesprek, smt, coaching ...) (5)
Gedraginterventies (4)	Zeer sterke en snelle opvolging – eigenaarschap is groot (6)
Huiswerk (5)	Vergroot soms de sociale ongelijkheid (2)
Individuele instructie (4)	Waar mogelijk wordt dit toegepast (4)
Leren leren (7)	Wordt zeer sterk op ingezet, ook buiten SAVA project (6)
Mondelinge taalvaardigheid (6)	Wordt zeer sterk op ingezet, ook buiten SAVA project (6)
Onderwijs in kleine groepen (4)	Vooraf in de namiddag slagen we erin om in kleinere groepen te werken (5)
Ouderbetrokkenheid (4)	Ondanks de inspanningen weinig resultaat (2)
Peer tutoring (5)	Hier liggen nog kansen (2)
Phonics (5)	Hier liggen nog kansen (2)
Socio-emotioneel leren (4)	Sterk op ingezet – via klasuur, proactieve cirkels, leerlingenbegeleiding (5)
Strategieën voor begrijpend lezen (6)	Wordt zeer sterk op ingezet, ook buiten SAVA project (6)

Tabel 2. Evaluatie van evidence-based praktijken uit de EEF toolkit in SAVA+ door leerkrachten.

¹ Leerpunt is een onafhankelijke organisatie die evidence-informed werken stimuleert in het Vlaamse onderwijs om klaspraktijken en leerresultaten te verbeteren. Zij verwijzen onder meer de EEF toolkit over leren en lesgeven. De Education Endowment Foundation (EEF) is een Britse onderwijs onderzoeksinstituut die wetenschappelijk onderzoek bundelt en evalueert. Zij publiceerden een toolkit met evidence-based strategieën om het lesgeven en leren te verbeteren.

Evaluatie van het project op basis van pedagogische indicatoren

Om de effectiviteit van het SAVA+ project te meten, houdt de school systematisch enkele pedagogische indicatoren bij en evalueert deze ten opzichte van vorige jaren. Na de invoering van het project scoren de SAVA+ leerlingen significant beter dan voordien. Deze pedagogische indicatoren zijn:

- Uit de les gezet
- Laptop – agenda mee naar school
- Nablijven
- Strafstudie
- Te laat/B-codes/ wettige afwezigheden
- Preventieve schorsingen
- Functioneringsgesprekken
- Tuchtgesprekken

Het gebeurt nog zeer weinig dat leerlingen uit de les worden gezet of moeten nablijven. Aangezien ook al het materiaal in de klas aanwezig is, zijn de waarschuwingen ‘niet in orde’ niet meer van toepassing. Voordien leidden deze waarschuwingen tot sancties en die vallen nu weg. Ook het te laat komen is sterk verbeterd. Wanneer leerlingen nu te laat zijn, is dat meestal met een gegronde reden terwijl leerlingen vroeger vaak te laat kwamen bij gebrek aan motivatie. Tot slot is er slechts één tuchtgesprek geweest naar aanleiding van een zwaar conflict. De schooljaren voordien waren dat er op een semester ongeveer vier of vijf.

“Het aantal gedragsproblemen is significant gedaald. We hadden onszelf een aantal indicatoren opgelegd. Eentje ervan is: uit de les gezet worden. Vorig jaar in dezelfde periode (september tot maart) gebeurde dat ongeveer 75 keer. Nu zitten we aan slechts vier keer. Want ‘uit de les’, betekent hier dat de leerling bij de leerlingenbegeleiding terechtkomt. Nu zie je dat ze met de leerling intern aan de slag blijven gaan. [...] Ook, vroeger had in deze klassen bijna iedereen een volgkaart. Nu in deze klas, één iemand. [...] Je ziet dat het project invloed heeft op de motivatie van leerlingen doordat ze minder te laat komen en minder in nablijven zitten. Plus, ik denk niet dat er van dit project al gasten in de strafstudie hebben gezeten.” (beleidsmedewerker)

Tip van de school

Klasmanagement is teamwork: een sterk lerarenteam dat ondersteund wordt door de schoolleiding

Hoe Visitatie Mariakerke uit een crisissituatie van klasmanagementproblemen geraakte en het SAVA+ project deed slagen in de B-stroom, is door een sterk en geëngageerd lerarenteam dat sterk ondersteund wordt door de schoolleiding. Moeilijke klasgroepen vragen volgens hen niet alleen sterke leraren maar vooral sterke lerarenteams. En daarbij benadrukken zij de verantwoordelijkheid van de schoolleiding.

“Ook al doet iedere leerkracht op zich zijn best om de klas te runnen, dat is niet voldoende voor sommige klasgroepen. Als je met complexe of moeilijke klasgroepen zit, dan móet je veel meer als team samenwerken. Dat is de verantwoordelijkheid van de schoolleiding, om ervoor te zorgen dat als mensen heel complexe situaties moeten oplossen, ze ook tijd moeten krijgen om met elkaar te overleggen. Dat is niet zo evident als school om dat te organiseren. Dat is bij ons een hele opdracht geweest om overleg structureel in te roosteren. Je kan wel zeggen ‘je moet samenwerken’, maar dan moet je ook de tools geven aan het team om dat te doen.” (beleidsmedewerker)